

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 169/2024
20.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Никодијевић, адвокат из ..., против туженог „SERBIA ZIJIN COPPER“ д.о.о. Бор, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2118/2022 од 11.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 20.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2118/2022 од 11.01.2023. године у делу у коме је преиначена пресуда Основног суда у Бору П1 172/21 од 28.02.2022. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог у том делу и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Бору П1 172/21 од 28.02.2022. године у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од 01.05.2020. године до 31.05.2021. године, исплати појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате и на те износе изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и то: доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање према стопама важећим на дан исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова поступка по ревизији тужиоцу исплати 132.500,00 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П1 172/21 од 28.02.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу, на име накнаде штете због незаконитих отказа уговора о раду за период од 11.03.2020. године до 31.05.2021. године, исплати укупан новчани износ од 1.804.327,34 динара са припадајућом законском затезном каматом на појединачно одређене месечне износе од доспелости до исплате и да на наведене износе уплати за тужиоца припадајуће доприносе, и то: и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање

Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање према стопама важећим на дан исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 189.691,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, до исплате.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом, Гж1 2118/2022 од 11.01.2023. године, ставом првим изреке, потврдио пресуду Основног суда у Бору П1 172/21 од 28.02.2022. године у делу става првог изреке који се односи на накнаду штете због изгубљене зараде и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање за март 2020. године и у том делу жалбу туженог одбио, као неосновану. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Бору П1 172/21 од 28.02.2022. године у делу става првог изреке, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због незаконитих отказа уговора о раду, за период од 01.05.2020. године до 31.05.2021 године, исплати појединачно месечно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате и да на наведене износе уплати за тужиоца припадајуће доприносе, и то: доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање према стопама важећим на дан исплате. Ставом трећим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Бору П1 172/21 од 28.02.2022. године у преосталом делу става првог изреке за накнаду штете због изгубљене зараде и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање за април 2020. године и у ставу другом изреке и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против става другог правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију побијајући је у преиначеном делу, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у преиначеном делу, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог, односно његовог правног претходника и у више наврата му је отказиван уговор о раду. У парничним поступцима по тужби тужиоца, поништена су као незаконита решења о отказу уговора о раду, обавезан тужени да тужиоцу исплати накнаду материјалне штете за период од 27.04.2015. године до 10.03.2020. године и да тужиоца врати на рад. У спорном периоду тужилац није ступио на рад по правноснажним пресудама и решењима о извршењу. Тужилац је поднео предлог за извршење 03.08.2020. године на основу пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2520/2019 од 07.02.2020. године, којом је тужени обавезан да тужиоца врати на рад. Након доношења наведене пресуде тужени је тужиоцу понудио уговор о раду од 10.04.2020. године, којим га није вратио на послове који одговарају његовој стручној спреми, па је наведени уговор поништен по тужби тужиоца пресудом на основу признања Основног суда у Бору П1 53/20 од

01.07.2020. године, правноснажном од 15.07.2020. године. Решењем о извршењу И 127/20 од 04.08.2020. године, одређено је предложено извршење, па је по жалби извршног дужника, овде туженог, Виши суд у Зајечару, решењем Гжи 185/20 од 25.03.2021. године потврдио решење Основног суда у Бору И 127/20 од 04.08.2020. године, након чега је Основни суд у Бору решењем И 127 од 27.05.2021. године обуставио извршење решења од 04.08.2020. године. Поступајући по жалби извршног повериоца, овде тужиоца, Виши суд у Зајечару је решењем Гжи 136/21 од 27.10.2021.године укинуо решење Основног суда у Бору И 127 од 27.05.2021. године и предмет вратио првостепеном суду на даљи поступак. Основни суд у Бору је решењем (нов број) И 265/21 од 11.01.2022. године обуставио поступак извршења са образложењем да је извршни поверилац 23.12.2021. године повукао предлог за извршење у целости јер је засновао радни однос у предузећу „Teko mining d.o.o.Beograd“. Висина тужбеног захтева утврђена је налазом и мишљењем судског вештака економско финансијске струке од 20.01.2022. године, на који парничне странке нису имале примедбе.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца основан, с обзиром да тужени тужиоца није вратио на рад по правноснажној пресуди Апелационог суда Нишу Гж1 2520/2019 од 07.02.2020. године, којом је поништено, као незаконито, решење о отказу уговора о раду тужиоца, односно приликом позивања тужиоца, као извршног повериоца, да се врати на рад, тужени није поступао у складу са одредбама Закона о раду и Закона о општем управном поступку, којима је регулисан поступак достављања, због чега тужилац основано потражује износе изгубљене зараде у висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака економско финансијске струке и уплату припадајућих доприноса за социјално осигурање надлежним фондовима. Одлучујући о жалби туженог другостепени суд је применом одредби члана 191. и 164. Закона о раду и члана 154., 155., 158., 189., 190. и 192. Закона о облигационим односима, потврдио првостепену пресуду у делу којим је обавезан тужени да тужиоцу исплати наканду штете због изгубљене зараде за март 2020. године, са законском затезном каматом и у корист тужиоца на досуђени износ уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима, док је по истом основу за период од маја 2020. године до маја 2021. године, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца, налазећи да је понудом закључења уговора о раду од 10.04.2020. године, тужени испунио своју обавезу по правноснажној пресуди и тужиоца вратио на рад, због чега нема кривице туженог за штету у виду изгубљених зарада у смислу цитираних одредби закона, јер је сам тужилац одбијањем да ступи на рад допринео настанку штете. Како је уговором од 10.04.2020. године, тужилац враћен на рад, то је по оцени другостепеног суда остало нејасно да ли тужиоцу накнада штете због изгубљене зараде за месец април 2020. године, припада у пуном износу или сразмерно до датума закуључења уговора о раду, због чега је у том делу првостепену пресуду укинуо.

По оцени Врховног суда дато становиште другостепеног суда, у односу на преиначени део пресуде, засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према одредби члана 191. став 1., 2.,3. и 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...74/14), ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално

осигурање за период у коме запослени није радио. Накнада штете из става 1. овог члана утврђује се у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајући порез и доприносе у складу са законом, у коју не улази накнада за исхрану у току рада, регрес за коришћење годишњег одмора, бонуси, награде и друга примања по основу доприноса пословном успеху послодавца. Накнада штете из става 1. овог члана исплаћује се запосленом у висини изгубљене зараде, која је умањена за износ пореза и доприноса који се обрачунавају по основу зараде у складу са законом. Накнада из става 1, 5, 6. и 7. овог члана умањује се за износ прихода које је запослени остварио по основу рада по престанку радног односа.

Правноснажна одлука којом је поништено решење о отказу делује уназад (ex tunc), па се тужилац по таквој одлуци налази у радном односу код туженог према првобитно закљученом уговору о раду, због чега у извршењу судске одлуке којом је наложено враћање на рад запосленог коме је незаконито престао радни однос, послодавац доноси одлуку којом запосленог враћа на рад и у обавези је да то лице врати на одговарајуће радно место, што једино може учинити анексом уговора о раду а не закључењем новог уговора о раду.

У конкретном случају, Пресудом на основу признања Основног суда у Бору П1 53/20 од 01.07.2020. године поништен је као незаконит уговор о раду од 10.04.2020. године, што значи да не производи правна дејства од момента закључења, због чега супротно закључку другостепеног суда, тужени понудом за закључење наведеног уговора о раду није испунио обавезу по правноснажној пресуди у смислу члана 191. Закона о раду. Из тих разлога, чињеница да тужилац по закљученом уговору о раду од 10.04.2020. године није ступио на рад, већ је поднео тужбу ради поништаја наведеног уговора, не може се ценити као допринос тужиоца настанку штете који дерогира тужиочево право на изгубљену зараду од момента закључења уговора о раду од 10.04.2020. године до краја утуженог периода.

Тужени тужиоца није вратио на рад по правноснажној пресуди Апелационог суда Нишу Гж1 2520/2019 од 07.02.2020. године, нити је у поступку извршења наведене пресуде, доказао да је приликом позивања тужиоца да се врати на рад, поступао у складу са одредбама члана 185. став 2.,3. и 4. у вези члана 193. Закона о раду, па је следом наведеног правилан закључак првостепеног суда да тужиоцу припада накнада штете у висини изгубљене зараде за период од 11.03.2020. године до дана заснивања радног односа код другог послодавца 01.06.2021. године због чега је другостепена пресуда у побијаном делу преиначена, одбијена жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му, на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП, припадају и опредељени трошкови ревизијског поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав ревизије 35.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој на дан предузимања те парничне радње и на име судске таксе на ревизију 97.500,00 динара одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15), што све укупно износи 132.500,00 динара.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић